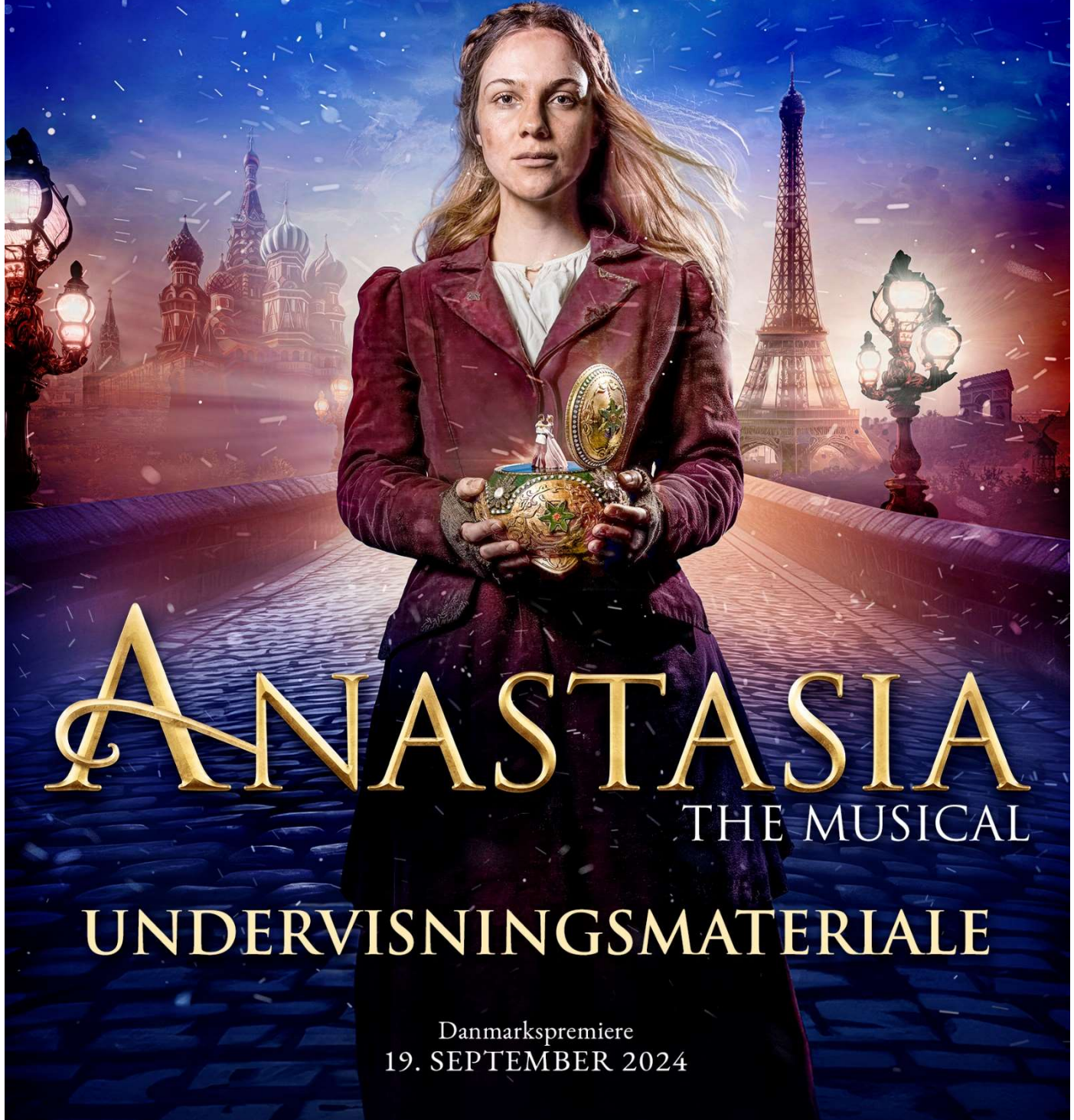

DET NY TEATER

ANASTASIA
THE MUSICAL

UNDERVISNINGSMATERIALE

Danmarkspremiere
19. SEPTEMBER 2024

Særbud til skoler

2.500 billetter udbydes med særlig ungdoms-gruppe-rabat.

Er I en gruppe på min. 10 personer under 25 år, kan I komme i Det Ny Teater for kun 199,- per person (normalpris 339,-). Tilbuddet gælder onsdage og torsdage kl. 19.30, så længe billetter haves.

Teaterbesøget kan eventuelt kombineres med en rundvisning på teatret før forestillingen.

Reserver dine billetter

Billetter kan bestilles hos teatrets eventafdeling på telefon 33 25 60 65 eller event@detnyteater.dk

Praktisk information om Anastasia – The Musical på Det Ny Teater

Opføres fra 19. september til 1. december 2024.

Gammel Kongevej 29, 1610 København V.

Undervisningsmateriale

MÅLGRUPPE

Udskolingen og gymnasiale uddannelser.

FAG

Dansk, Drama, Samfundsfag og Historie.

FORMÅL

Undervisningsmaterialet til musicalen Anastasia har til formål at give eleverne en dybere forståelse af forestillingen samt de historiske, kulturelle og sociale temaer, der udforskes i forestillingen.

Materialet sigter også mod at fremme elevernes empati og forståelse for forskellige perspektiver ved at udforske temaer som identitet, tab, familie og kærlighed, som præsenteres i forestillingen. Der lægges vægt på at skabe en sammenhæng mellem kunstneriske udtryksformer og historiske begivenheder, så eleverne kan forbinde fortiden med nutiden og reflektere over, hvordan fortællinger om fortiden kan forme vores forståelse af verden i dag.

Endvidere ønsker undervisningsmaterialet at opfordre eleverne til at engagere sig aktivt i diskussioner omkring komplekse spørgsmål om identitet, kultur og historie, samt at styrke deres evne til at udtrykke sig både skriftligt og mundtligt. Gennem denne proces vil eleverne udvikle deres evne til at forstå og værdsætte kunstneriske værker samt deres evne til at relatere disse til deres eget liv og den verden, de lever i.

INDHOLDSFORTEGNELSE

BESKRIVELSE AF MATERIALET.....	5
OM ANASTASIA THE MUSICAL.....	6
SYNOPSIS.....	6
MØD KARAKTERERNE.....	7
DEN KREATIVE PROCES.....	9
OM AUTORERNE.....	9
FAMILIEN ROMANOV.....	10
ROMANOV FAMILIETRÆ.....	10
FAMILIEN ROMANOV.....	11
STORE KEJSERLIGE BALLER.....	13
OM RUSLAND.....	15
RUSLAND OG FØRSTE VERDENSKRIG.....	15
DEN RUSSISKE REVOLUTION I 1917.....	16
RUSSISKE DEMONSTRATIONER – FEBRUAR 1917.....	17
1920'ERNES KULTUR.....	19
KULTURELLE FIGURER I 1920'ERNE.....	19
ARBEJDSSPØRGSMÅL.....	22
FRA DANSK PRINSESSE TIL ENKEKEJSERINDE AF RUSLAND.....	23
FORESTILLINGSANALYSE.....	28
TEATERANMELDELSE.....	29

BESKRIVELSE AF MATERIALET

Materialet til Anastasia består af en introduktion til musicalen. Nogle opgaver er specifikke for faget, mens andre kan anvendes på tværs af fagene. Materialet er udformet, så du som lærer kan vælge de dele, der passer bedst til dig og din undervisning. Det er designet til at være et grundlag for undervisning i emner som historie, drama, samfundsfag og dansk.

Arbejdsopgaverne og baggrundsoplysningerne i dette materiale er skabt for at give eleverne en dybere forståelse, når de senere oplever musicalen Anastasia. Opgaverne hjælper samtidig eleverne med at reflektere over de temaer, der berøres i forestillingen, herunder historiske begivenheder, kulturelle kontekster og personlig identitet.

OM ANASTASIA THE MUSICAL

SYNOPSIS

Sankt Petersborg 1907

Enkekejserinde Maria Feodorovna Romanov af Rusland (den danskfødte prinsesse Dagmar) giver sit elskede barnebarn Anastasia et spilleskrin som afskedsgave. Anastasia er bedrøvet over, at hendes bedstemor flytter til Paris. Hun har ingen anelse om, at det er sidste gang, hun vil se hende. Da musicalen ANASTASIA begynder, er Rusland på randen af revolution. Under et bal invaderer bolsjevikkerne paladset. Mens zarfamilien forsøger at undslippe, forsøger Anastasia at hente sit spilleskrin, blot for at blive skudt efter og fanget sammen med resten af familien. Da enkekejserinden modtager nyheden om, at familien er blevet henrettet, tror hun, at hun har mistet hele sin familie.

Sankt Petersborg 1927

Rusland er nu under bolsjevikernes kommunistiske styre. Vintrene er stadig kolde, folkene er stadig sultne, og rygterne begynder at dukke op om, at en af zarfamiliens døtre, Anastasia, måske har overlevet sin families skæbne. Da enkekejserinden fra sit eksil i Paris hører rygten, udlover hun en dusør til den, der kan finde hendes barnebarn Anastasia.

Dmitry og Vlad, to opportunistiske småsvindlere, forsøger at finde en let påvirkelig pige til at udgive sig for at være Anastasia over for enkekejserinden. På gaden møder de den unge pige Anya, der lider af hukommelsestab, og som har tilbragt de seneste år med at rejse tværs over Rusland, fra Perm til Odessa og endelig til Sankt Petersborg. Dmitry og Vlad begynder at "undervise" hende i det, hun skal vide som Anastasia. Slående ligheder mellem Anya og Anastasia begynder at dukke op. Imidlertid har Anya fanget den sovjetiske kommissær Glebs opmærksomhed. Glebs far var involveret i mordene på Romanov-familien, og Gleb betvivler, om hans far fik opgaven fuldført. Han fortæller Anya, uden at være i tvivl, at hvis hun fortsætter med at udgive sig for Anastasia, vil hun ende som resten af Romanov-familien. Anya, Vlad og Dmitry slipper ud af Rusland og Glebs rækkevidde lige i tide og rejser gennem Polen, Tyskland og andre lande på en dramatisk rejse for at komme til Paris.

Paris 1927

I byernes lys forsøger Vlad at genoprette kontakten til Lily, enkekejserindens hofdame og hans gamle kærlighed, for at arrangere et møde mellem enkekejserinden og Anya. Imens hjemses Anya af et mareridt om Romanov-familien og fortsætter med at undre sig over, om hun muligvis kan være

Anastasia. Dmitry trøster hende og fortæller hende en historie om, da han som lille dreng så Anastasia og straks forelskede sig. Historien vækker noget i Anya, og hun husker at have set Dmitry den dag, hvilket beviser, at hun er Anastasia. Men da hun endelig møder enkekejserinden ved Operaen i Paris, er enkekejserinden fast besluttet på, at hun ikke genkender hende som sit barnebarn. Anya viser hende spilleskrinet, og deres forbindelse kan ikke længere nægtes. Mens Vlad og Lily forbereder pressen på at blive introduceret for Anastasia, gør Enke-kejserinden Anya klar til det liv, hun vil leve - et liv hvor hun vil miste Dmitry, da han ikke er et passende match for en prinsesse. Anya ønsker at vælge et liv med Dmitry og forlade Paris, men hun stoppes af Gleb, der har fulgt hende hele vejen fra Rusland for at afslutte det arbejde, hans far indledte. Hjemstøgt af minder om Romanov-familien kan han dog ikke affyre skuddet. Anya forsvinder med Dmitry, og enkekejserinden annoncerer til pressen, at mindet om Anastasia kun vil leve videre som en legende.

MØD KARAKTERERNE

ANYA

Da vi møder Anya, er hun en fortabt sjæl. Men hun besidder en stor styrke, stolthed, beslutsomhed og værdighed. Som historien skrider frem, begynder hun at opdage sin sande identitet og muligheden for, at hun måske er den savnede datter af Zar Nicholas.

DMITRI

Prinsen af Sankt Petersborgs sorte marked, Dmitri, er en opportunist, der forsøger at klare sig på gaderne i Rusland ved at sælge stjålne genstande fra zar-tiden. Han afholder audition for at finde en Anastasia-efterligner, så han kan få udbetalt den udlovede dusør. Han er hård, overbevisende og dristig.

ENKEKEJSERINDEN

Hun er den formidable og magtfulde bedstemor til Anastasia. Anastasia er hendes yndlingsbarnebarn, og hun elsker hende af hele sit hjerte. Hun giver aldrig op troen på, at hendes barnebarn måske er i live, men til sidst, efter års udholdenhed af falske efterlignere, bliver hun bitter og forhærdet.

GLEB

Gleb er en søn af den russiske revolution. Som kommissær i det sovjetiske hemmelige politi er han en passioneret forsvarer af de hårdt tilkæmpede gevinster fra det nye regime. Hans tiltrækning til Anya sætter ham i voldsom konflikt med sig selv. Hvad vælger han?

VLAD

Før revolutionen var Vlad en mindre funktionær ved det kejserlige hof. Han er Dmitris højre hånd, og på grund af sit tidligere romantiske forhold til hofdamen Lily, er han vejen til at arrangere et møde mellem Anya og enkekejserinden.

LILY

Fortrolig hofdame for enkekejserinden. Hun er medfølelse, respektfuld og dygtig til sit arbejde, men også løssluppen og verdensvant, når hun ikke er sammen med enkekejserinden.

UNGE ANASTASIA

Datter af Zaren af Rusland. En sød og påvirkelig ung prinsesse.

ZAR NIKOLAJ 2. AF RUSLAND

En kærlig far. Elegant. Mens hans yngste datter vokser op og bliver til en ung kvinde, beskytter og vejleder han hende.

ZARINA ALEXANDRA AF HESSEN-DARMSTADT

En streng mor. Meget from, skrøbelig, paranoid om det kollapsende regime og sønderknust over sin søns, Aleksej Nikolajevitj af Rusland, helbred.

DEN KREATIVE PROCES

OM AUTORERNE

TERRENCE McNALLY, MANUSKRIFT

Modtager af Lifetime Achievement Award fra Dramatists Guild of America, Tony Awards for hans teaterstykker **Master Class** og **Love! Valour! Compassion!** samt hans libretto til **Kiss of the Spider Woman** og **Ragtime**, og en Emmy Award for **Andre's Mother**. I 1996 blev han optaget i American Theatre Hall of Fame. En antologi af hans teaterstykker, "**Terrence McNally: A Memoir In Plays**", blev udgivet af Grove Press. "**Anastasia**" er hans tredje samarbejde med Lynn Ahrens og Stephen Flaherty.

LYNN AHRENS, SANGTEKSTER

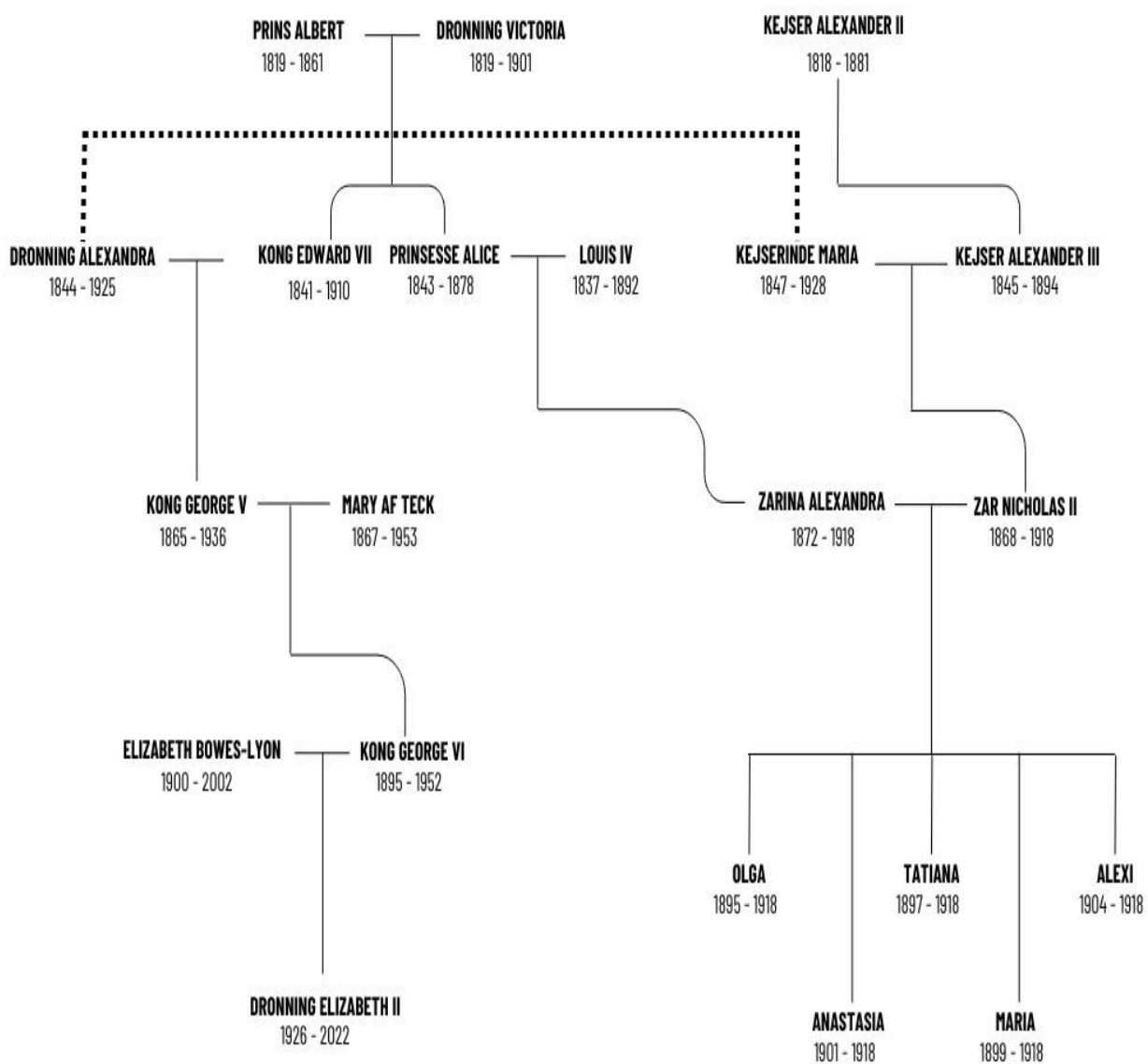
Modtager af Tony, Drama Desk, Outer Critics Circle Award og to Grammy-nomineringer for Broadway's **Ragtime**. Nomineret til to Academy Awards og to Golden Globes for Twentieth Century Fox's animerede spillefilm **ANASTASIA**. Optaget i Theater Hall of Fame i 2015. Teaterforestillinger: **Once On This Island**, **Seussical**, **A Man of No Importance**, **Dessa Rose**, **The Glorious Ones**, **My Favorite Year**, **Lucky Stiff**, **Madison Square Garden's A Christmas Carol**, **Chita Rivera: The Dancer's Life**, **Rocky**, **Little Dancer**. Film/TV: **A Christmas Carol** (NBC-TV), **Camp** (IFC Films), **Schoolhouse Rock** (ABC-TV). Æresbevisninger: Emmy Award, Oliver Award, Oscar Hammerstein Award for Lifetime Achievement, Lilly Award. Råd, Dramatists Guild of America, medstifter, Dramatists Guild Fellows Program. Hun har skrevet musicals med Stephen Flaherty i over 30 år.

STEPHEN FLAHERTY, MUSIK

Stephen Flaherty har komponeret musik til Broadway-shows som **Ragtime**, **Once On This Island**, **Seussical**, **Rocky**, **Chita Rivera: The Dancer's Life**, **Personals** og **My Favorite Year**. Andre musicals inkluderer: **In Your Arms**, **Little Dancer**, **The Glorious Ones**, **Loving Repeating**, **Dessa Rose**, **A Man of No Importance**, og **Lucky Stiff**. Af prestigefyldte priser har han modtaget Tony, Drama Desk, Outer Critics Circle og Olivier. Han er blevet nomineret til Grammy Awards tre gange. Filmarbejde inkluderer Twentieth Century Fox's **ANASTASIA** (to Academy Award-nomineringer og to Golden Globe-nomineringer). Blev optaget i Theater Hall of Fame i 2015.

FAMILIEN ROMANOV

ROMANOV FAMILIETRÆ

FAMILIEN ROMANOV

BIOGRAFI

Musicalen ANASTASIA er baseret på historien om Storfyrstinde Anastasia Nikolaevna Romanova, den yngste datter af Nikolaj II, den sidste zar i Rusland. Læs nedenfor for at lære mere om de virkelige medlemmer af Romanov-familien og de andre virkelige karakterer, vi møder i Rusland.

Storhertuginde Anastasia var den yngste datter af Zar Nikolaj II og Zarina Alexandra af Rusland. Født på Peterhof Paladset i Sankt Petersborg, var Anastasia et aktivt og opmærksomt barn. Selvom de var kongelige, gjorde Nikolaj og Alexandra deres bedste for ikke at forkæle deres børn og lod Anastasia dele et soveværelse med sin ældre søster, Maria.

Dagligdagen var streng, og hun begyndte at studere i en alder af 8 år: fransk, engelsk, historie, geografi, naturvidenskab, maleri, grammatik, dans og etikette. Ifølge alle beretninger var Anastasia ikke en prisvindende elev; hun hadede grammatik, og hendes skolearbejde var fyldt med stavfejl. Dog nød hun at læse. Hun var en vidunderlig pianist og spillede ofte Chopin, Rachmaninov og Tchaikovsky for sin familie.

Anastasia elskede dyr, og hendes første hund var en pommeraner ved navn Shvibzik. Når hun ikke kunne finde ham i det store palads, gæde hun, indtil han kom løbende. Hun nød at lege i haven og begyndte at væve bånd og blomster i sit hår, hvilket derefter blev en trend i hele Rusland. Uinteresset i hvad pigers leg dengang skulle være, ville Anastasia klatre i træer og gemme sig under borde, og lege at hun var en hund sammen med sin bror Aleksej.

Selvom Anastasia var for ung til at være sygeplejerske, blev hun udnævnt til "beskytterinde" af et hospital under Første Verdenskrig. Hun donerede penge for at hjælpe de sårede med at købe medicin og tilbragte tid sammen med dem, der var i bedring på hospitalet. Hun skrev breve hjem til soldaternes familier, når de ikke selv kunne skrive på grund af skader eller analfabetisme.

Under februar revolutionen i 1917 forsøgte Zarina Alexandra at holde sine børn i uvidenhed så længe som muligt ved at fortælle dem, at der blev udført militærøvelser. Efter Nikolajs abdikation fra tronen den 2. marts annoncerede den midlertidige regering, at de ville tage Nikolaj og hans familie i varetægt. På trods af at være under husarrest, ændrede livet sig ikke væsentligt for Anastasia: måltiderne var enklere, men hendes uddannelse fortsatte med hendes fransklærer, og Nikolaj underviste selv i geografi og historie.

Den 12. august sendte den midlertidige regering familien til Tobolsk, en lille sibirisk by. I maj året efter blev familien igen flyttet til Ipatiev-huset, også kaldt Huset med et Særligt Formål, i Yekaterinburg. Deres studier blev begrænset, da deres lærer ikke fik lov til at følge med dem, så Anastasia og hendes søstre lærte at bage brød under konstant overvågning af vagterne.

Den 14. juli fik lokale præster lov til at holde en privat kirkelig ceremoni for familien. Et par dage senere, den 17. juli, fik familien at vide, at de skulle flytte til et mere sikkert hus, og de blev bedt om at trække sig tilbage i kælderen, mens de ventede på, at bilerne skulle ankomme. Anastasia tog sin hund med sig. Som det var blevet almindelig praksis for den russiske adel under revolutionen, blev familiesmykkerne syet ind i Anastasias og hendes søstres tøj. Da skuddene blev affyret, prellede de af på smykkerne. Hele Romanov-familien blev henrettet.

ZAR NIKOLAJ II

(Anastasias far) 6. maj 1868 - 17. juli 1918

Da hans far, Zar Alexander III, døde af leversygdom, blev Nikolaj Zar Nikolaj II af Rusland i en alder af 26 år.

ENKE KEJSERINDE MARIA FEODOROVNA ROMANOVA (TIDL. PRINSESSE DAGMAR)

(Anastasias bedstemor, "Nana")

26. november 1847 - 13. oktober 1928

Mens Maria i musicalen rejser til Paris, da Anastasia er barn, forblev den virkelige Kejserinde i Rusland gennem revolutionen. Selv efter rygterne spredte sig om døden af hendes søn og hendes børnebørn, nægtede Maria at forlade Rusland. Først i 1919, på opfordring fra hendes søster Alexandra, forlod hun Rusland og rejste til England. Kort efter vendte hun tilbage til sit hjemland Danmark, hvor hun døde i en alder af 81 år.

ZARINA ALEXANDRA FEODOROVNA

(Anastasias mor)

6. juni 1872 – 17. juli 1918

Prinsesse Viktoria Alix Helena Luise Beatrice af Hessen-Darmstadt blev født i Tyskland som det sjette barn af Storhertug Louis IV af Hessen og Prinsesse Alice, og hun var barnebarn af Dronning Victoria af England. Efter Alexandras ægteskab med Nicholas var der meget konflikt mellem hende og enkekejserinden Maria, især da helbrederen Rasputin trådte ind i deres liv. Alexandras og Nikolajs eneste søn, Aleksej, led af hæmofili (blødersygdom) - den "kongelige" sygdom, der ramte mange af Dronning Victorias efterkommere.

STORHERTUGINDE OLGA NIKOLAEVNA ROMANOVA

(Anastasias søster)

15. november 1895 – 17 juli 1918

Det første barn født af Nikolaj og Alexandra skulle have været en søn og arving. På trods af den nationale skuffelse forkælede Olgas forældre hende. Frøken Margaret Eagar, en irsk guvernante ansat af familien Romanov, sagde om Olga, at hun var stædig men medfølelse, nysgerrig om den ydre verden og fuldstændig dedikeret til sin far.

STORHERTUGINDE TATIANA NIKOLAEVNA ROMANOVA

(Anastasias søster)

29. maj 1897 – 17. juli 1918

Den anden datter af Nikolaj og Alexandra, Tatiana, blev kendt som "Guvernanten" og holdt sine andre søskende på plads. Tatiana havde en alvorlig side, men kunne finde glæde i hvad som helst. Hun elskede sin franske bulldog, Ortipo.

STORHERTUGINDE MARIA NIKOLAEVNA ROMANOVA

(Anastasias søster)

14. juni 1899 – 18. juli 1918

Maria blev betragtet som den smukkeste af Romanov-søstrene med klassiske russiske træk: store blå øjne og fyldige læber. Maria var plejeren og blev ofte tilbage fra udflugter for at passe på sin mor og Aleksej, når de blev syge. Da hun var for ung til at blive sygeplejerske under 1. verdenskrig blev hun "beskytteren" af sit eget hospital og besøgte sårede soldater for at bringe dem glæde.

TRONFØLGER ALEKSEJ NIKOLAJEVITJ AF RUSLAND (Anastasias bror)

12. august 1904 – 17. juli 1918

Efter Aleksejs fødsel blev der affyret en 303-salut fra Peter og Paul Fæstningen i Sankt Petersborg for at annoncere arvingen til Romanov-dynastiet. Som baby blev han diagnosticeret med den genetiske blodsygdom hæmofili. Han var dog meget energisk og stærk på trods af sin hæmofili. Han blev tættest med Anastasia, og de kom ofte i problemer sammen. Men som den eneste arving til tronen var hans forældre meget beskyttende over for ham og indkaldte alle de bedste læger fra Rusland for at se til ham. Alexandra vendte sig til helbrederen, Rasputin, som behandlede Alexei med hypnose og bøn.

DRONNING VICTORIA

(Anastasias oldemor)

24. maj 1819 – 22. januar 1901

Dronning Victoria var dengang den længst regerende monark i britisk kongelig historie med en regeringstid på næsten 64 år. Hun besteg tronen i 1837. Victoria giftede sig med Prins Albert i 1840 og fik ni børn. Hendes anden datter, Prinsesse Alice, giftede sig med Louis IV, Storhertug af Hessen. Prinsesse Alice fødte Prinsesse Alix, senere Zarina Alexandra Feodorovna og hustru til Zar Nikolaj II.

STORE KEJSERLIGE BALLER

Nedenstående er et uddrag af: "Imperial Russia's Magnificent Palace Ball Exhibition" af Maria Afonina fra *Russia beyond the Headlines*.

I 1700- og 1800-tallets Rusland drejede aristokratiets sociale liv sig om en række baller og al den pragt, de medførte: elegante invitationer pr. pos, smukke kjoler, juveler og andre luksuriøse symboler på det fornemme liv.

Det første bal i Rusland fandt sted i det 17. århundrede ved brylluppet mellem Lzhedmitry og Marina Mnishek. Det var dog først i 1717, at baller for alvor blev en del af det russiske aristokratiske liv med oprettelsen af Unionen på ordre fra Peter I (den Store).

Disse fine selskabsballer var ikke forbeholdt aristokraternes sociale kalender; de blev også arrangeret af købmand, gilder og lokale råd.

Senere, i slutningen af det 19. århundrede og begyndelsen af det 20. århundrede, holdt ballerne op med udelukkende at være en funktion for samfundets øvre niveauer, og offentlige baller blev arrangeret for visse erhverv - for eksempel teaterforeninger, kunstnere eller arkitekter.

Ved århundredeskiftet blev ballerne suppleret med opera-, ballet- og musikforestillinger, og der blev arrangeret velgørenhedsballer for at samle penge ind til dem i nød.

Succesen af en selskabssæson blev ikke kun målt på receptionernes overdådighed og gæsternes pragtfulde påklædning, men også på antallet af ny forlovede par ved sæsonens afslutning.

FORBEREDELSE TIL BALLET

Ballerne blev altid indledt med opfindsomme invitationer pr. post - smukke elegante invitationer, ofte tegnet af de bedste kunstnere. Kunstnerne tegnede også farverige plakater for at skabe ekstra opmærksomhed omkring begivenheden.

En del af enhver kvindes forberedelse til at deltage i et bal involverede at undersøge datidens modemagasiner – oftest franske. Kjolemoden kom og gik, men gennem hele de russiske bals historie forblev vifter et vigtigt tilbehør for kvindelige gæster.

Ikke alene blev de brugt til at køle af under og efter dans, de var også et vigtigt hjælpemiddel til at flirte - først ved at afsløre ansigtet og derefter dygtigt manipulere den store vifte for at vise sig fra sin bedste side.

VIFTENS SPROG

I det 18. århundrede havde viftebevægelser klare budskaber i det fine selskab. Her er nogle eksempler fra "viftens sprog":

- Viften åbnes, og damen vinker en bejler væk - "Jeg er gift."
- Viften lukkes - "Jeg er ikke interesseret."
- Et af viftens blade åbner sig - "Jeg vil gerne lære dig at kende."
- Viften åbner sig helt - "Du er mit idol!"

OM RUSLAND

RUSLAND OG FØRSTE VERDENSKRIG

Første Verdenskrig var en global konflikt i starten af det 20. århundrede, der ændrede måden, krige blev udkæmpet på, reviderede grænserne for næsten hele Europa og lagde grundlaget for det følgende århundredes internationale politik. Krigen huskes for sine teknologiske innovationer (såsom gas, tanke og skyttegravskrig) og for dens massive ødelæggelse: den kostede millioner af liv og efterlod mange lande i kaos. Rusland var ikke immun over for virkningerne af "Den Store Krig". Før krigen strakte Rusland sig fra Central Europa til Stillehavet og havde en befolkning på over 150 millioner mennesker fra over 100 forskellige nationaliteter. Ved krigens afslutning var både dets jordbesiddelser og befolkning markant reduceret. Og virkeligheden af krigen - fra industrialisering til fødevaremangel - hjalp med til at bane vejen for den revolution, der omdefinerede Ruslands rolle i historien.

Op til starten af krigen i 1914 gennemgik de europæiske befolkninger en bølge af nationalisme, stor stolthed over at tilhøre en bestemt nation og opfattelsen af, at denne nation var overlegen. Med så mange modsatrettede følelser af overlegenhed virkede krigen uundgåelig, og et massivt våbenkapløb begyndte i hele Europa. Fra 1894 til 1914 øgede Storbritannien sine våbenudgifter med 117%, mens Tysklands steg med 158%. Ruslands Zar Nikolaj II var godt klar over, hvad dette våbenkapløb kunne betyde, da han advarede Europa om, at våbenkapløbet "omdannede den væbnede fred til en kæmpende byrde, der hviler på alle nationer og, hvis den fortsættes, vil føre til den katastrofe, den søger at afværge" (Freedman). Den forudsete katastrofe begyndte den 28. juni 1914, da serbiske nationalister myrdede den østrigske ærkehertug Franz Ferdinand. Østrig-Ungarn erklærede hurtigt krig mod Serbien, med Tyskland som sin allierede. Nikolaj appellerede til sin fætter, Kejser Wilhelm II af Tyskland, om at stoppe krigen, men det var for sent. Snart var alle de store magter i Europa involveret.

Med Centralmagterne Østrig-Ungarn og Tyskland truende indgik Rusland en forståelse (entente) med Storbritannien og Frankrig, hvilket effektivt skabte en militæralliance. Mens Frankrig og Storbritannien ville kæmpe krigen på Vestfronten, ville det være op til Rusland at kæmpe krigen på Østfronten. Fra begyndelsen af krigen var Ruslands størrelse både en velsignelse og en forbandelse. Med en så stor befolkning var deres hær den største i Europa.

Men med så meget land at gennemtrænge var det ekstremt svært at organisere den hær effektivt. De russiske styrker invaderede provinserne i Østpreussen og brød dybt ind i Centralmagternes territorium, men stødte hurtigt på en katastrofe, der begyndte med Slaget ved Tannenberg. Generelt set var Ruslands hær dårligt forsynet og dårligt trænet, og den kæmpede under svag og uorganiseret ledelse. Den russiske hær trak sig snart tilbage over deres egne grænser. Ved midten af 1915 var meget af Ruslands land i Østeuropa blevet erobret af Tyskland.

Mens hæren kæmpede i udlandet, udviklede der sig civil uro hjemme i Rusland. De enorme tab, som krigen medførte, påvirkede Ruslands økonomi og den russiske befolknings moral. I 1917 transportererede Tyskland den revolutionære Vladimir Lenin fra eksil i Schweiz til Rusland i håb om, at Lenin ville antænde revolutionsilden og distrahere Rusland fra krigen. Tysklands håb blev opfyldt, da revolutionen væltede den russiske regering og satte Lenin i en magtposition. I en kort periode

fortsatte Rusland med at føre en defensiv krig, men i november udstedte Lenin et "Dekret om Fred", der opfordrede til en afslutning på Ruslands deltagelse i krigen, og beordrede en våbenhvile mod Centralmagterne. Den 15. december 1917 blev traktaten i Brest-Litovsk underskrevet, hvilket officielt afsluttede Ruslands deltagelse i krigen. At genoprette orden under den nye regering var et nødvendigt skridt for Lenin, men prisen for freden var høj: ved at underskrive traktaten mistede Rusland over 1/3 af sin befolkning før krigen, 1/3 af sit landbrugsjord og cirka 3/4 af sine industrier.

Selv efter Rusland trak sig ud af krigen, var dets isolationisme ufuldstændig, da de herskende bolsjevikker kæmpede i årevis mod fremmede magter, herunder Ruslands tidligere allierede, der sendte tropper og forsyninger til "De Hvide Hære" under den russiske borgerkrig. I udlandet fortsatte Første Verdenskrig indtil 1918, hvor Centralmagterne blev besejret af Frankrig, Storbritannien, Italien og USA, som var gået ind i krigen i 1917. Da den endelig blev løst, havde Første Verdenskrig ændret verden. Fire kejserlige dynastier - i Rusland, Tyskland, Østrig-Ungarn og Det Osmanniske Rige - var effektivt ophørt. Europas økonomi var knust, og dets grænser blev omstruktureret. Og som følge af al kaos og ødelæggelse blev grundlaget lagt for opkomsten af fascisme, der ville føre til Anden Verdenskrig.

DEN RUSSISKE REVOLUTION I 1917

Efter års borgerlige uro og århundreders uroligheder fyldte hundredtusinder af russiske arbejdere, husmødre og studerende gaderne i Ruslands hovedstad, Petrograd, og marcherede i protest mod Zar Nikolaj II's autokratiske styre i februar 1917. Disse civile handlinger indledte den russiske revolution - en række voldelige oprør fra februar til oktober, der satte en stopper for Romanov-dynastiet, etablerede verdens første kommunistiske stat og ændrede verden for altid.

Mens revolutionen begyndte på én dag i februar, var de historiske faktorer, der førte til afsættelsen af Zaren, komplekse og strakte sig langt tilbage i verdenshistorien. Det er endda muligt at spore disse strømninger tilbage i hundredvis af år til da Zar Peter den Store (1672-1725) begyndte processen med at modernisere Rusland eller til de revolutionære tanker og handlinger, der bredte sig gennem Frankrig og resten af Europa i 1800-tallet.

I 1848 udgav den tysk økonom Karl Marx "Det Kommunistiske Manifest", hvor han gjorde mange af de tro, der senere ville ligge til grund for den russiske revolution, populære; en af revolutionens ledere, Lenin, modtog en kopi af "Det Kommunistiske Manifest" i 1888 som ung jurastuderende.

Livegenskab, det russiske system med trældom, som ligner amerikansk slaveri, blev afskaffet i 1861. Mens frigørelsen af livegne var et progressivt skridt, der afspejlede Ruslands forsøg på at modernisere, komplicerede den også forholdet mellem klasserne betydeligt og forstærkede mange af Ruslands dybe landbrugs- og økonomiske problemer. Med den rurale befolkning, der steg ved uholdbare satser, samtidig med at afgrødeudbyttet faldt, begyndte folk at migrere fra landet til byerne i stor stil; den urbane befolkning fordoblede sig mellem 1878 og 1897. Når folk arbejdede i byerne, blev de udsat for radikale politiske tanker, som var nye for dem, og så i klarere termer de skarpe forskelle mellem russiske arbejdere og aristokrater. Urbanisering, modernisering og den uundgåelige opståen af nye sociale klasser nagede alle grundlaget for Ruslands nuværende styresystem. Da århundredet skiftede, stod Rusland på kanten af et vendepunkt.

Selvom det ikke ville tippe fuldt ud før revolutionen i 1917, var der flere begivenheder i 1905, der næsten helt sikkert banede vejen for det, der ville ske et årti senere. Den første var en mindre

revolution, der fandt sted i 1905 efter en begivenhed, der blev kendt som "Blodige søndag", hvor russiske soldater åbnede ild mod en gruppe fredelige demonstranter. Hundredevis af demonstranter blev dræbt, og folk over hele landet begyndte at strejke og lave optøjer. Den anden begivenhed var nederlaget for de russiske militærstyrker i en krig med Japan i 1904-1905.

Krigen blev kæmpet mindre til gavn for landet og mere for Zar Nikolaj II's stolthed, og de fattige soldaters tilbagevendende fra ødelæggende nederlag viste det russiske folk behovet for en hersker med mindre magt og absolut autoritet. Størstedelen af det næste årti udfoldede sig under Zarens "Hvide Terror", hvor tusinder af mennesker blev henrettet for uenighed eller for at have holdninger, der gik imod Zaren og hans politikker.

RUSSISKE DEMONSTRATIONER – FEBRUAR 1917

Den 23. februar 1917 var gaderne i Petrograd fyldt med tusinder af primært kvindelige tekstilarbejdere og husmødre, der marcherede for at mindes Kvindernes Internationale Kampdag og for at protestere mod økonomiske problemer som brødmangel. Disse tusinder af kvinder blev den næste dag ledsaget af over 200.000 arbejdere, der gik i strejke og førte protesterne ind til byens centrum, hvilket undertiden førte til mindre voldelige handlinger mod politiet og soldaterne. Protesterne eskalerede den følgende dag, da medlemmer af de højere klasser (såsom studerende) sluttede sig til og begyndte at kræve afsættelsen af det zaristiske styre. Endelig den 26. februar befalede zaren sine soldater at skyde på protesterne. Denne befaling slog fejl, da mange enheder i hæren gjorde oprør og forlod hæren. Da disse bevæbnede soldater sluttede sig til folket og angreb regeringsbygninger og ødelagde symboler på det zaristiske magt, blev protesterne til revolution.

Mens revolutionen tog fart, pressede medlemmer af Dumaen (det russiske parlament) Zaren til at abdicere sin trone. I flere uger nægtede Nikolaj at tage revolutionen alvorligt, men omkring midten af marts kunne han ikke længere ignorere virkeligheden og abdicerede til fordel for sin bror, Mikhail. Mikhail abdicerede prompte og afsluttede dermed det 300 år gamle Romanov-dynasti. Senere på året, som det sker i musicalen ANASTASIA, blev Nikolaj og hans familie henrettet af et CHEKA (hemmeligt politi) skydehold. Revolutionen havde haft succes med at vælte zaren og ville nu rette sin opmærksomhed mod opgaven med at etablere en ny regering.

Da Nikolaj trådte tilbage, kæmpede to forskellige grupper om magten og om positioneringen som Ruslands nye styrende kraft. Den første var en gruppe primært bestående af tidligere medlemmer af Dumaen - og selvom den var mindre konservativ end Nikolaj havde været, repræsenterede den stadig den gamle etablering. Den anden var Eksekutivkomiteen for Sovjet for Arbejdere og Soldater (eller Ex Com) og bestod af revolutionens agenter: soldater, arbejdere osv. Ex Coms magt blev styrket af en betydningsfuld revolutionær figur, der vendte tilbage fra sit eksil, Vladimir Illyich Lenin. Lenins tilstedeværelse i Petrograd fortsatte med at ophidse folket og bane vejen for opkomsten af en politisk sekt af ekstremistiske revolutionære kaldet bolsjevikkerne. Under troen på at den nye midlertidige regering ikke gjorde nok, iscenesatte bolsjevikkerne et væbnet oprør i juli 1917.

Oprøret var imidlertid en total fiasko, og mange bolsjevikker blev arresteret. Kort efter bolsjevikopstanden truede endnu et angreb den allerede skrøbelige nye regering. Denne gang var det et militærkup, ledet af en General Kornilov, i håb om at vælte regeringen og genindsætte gamle aristokratiske kræfter. Med behov for forstærkninger for at stå imod Kornilovs hære blev den midlertidige regering tvunget til at løslade mange af de bolsjevikiske kæmpere, de tidligere havde

arresteret. Sammen besejrede den midlertidige regering og bolsjevikkerne Kornilov og stoppede kupforsøget.

Ved sommerens afslutning havde meget lidt forbedret sig, og forholdene forblev, som de havde været før revolutionen: der var massive fødevaremangler, uroligheder på gaderne, vold i landdistrikterne og demoraliserede tropper. Bolsjevikkerne begyndte at gribe fat i regeringens ineffektivitet som bevis på, at der var brug for et mere radikalt system for at rette op på Rusland, og deres støtte voksede. Bag lederskabet af Lenin og en mand ved navn Leon Davidovich Trotsky begyndte bolsjevikkerne at forberede sig på et nyt forsøg på at overtage kontrollen. Denne gang vidste den midlertidige regering, at bolsjevikkerne sandsynligvis ville få succes. Den 25. oktober befalede Trotsky bolsjevikkerne at begynde Oktoberrevolutionen. At tage magten tog mindre end en dag; ved aftenen den 25. havde bolsjevikkerne overtaget hele Petrograd undtagen Vinterpaladset, hvor de resterende ministre i den midlertidige regering forberedte et sidste forsvar. Dette sidste forsvar var kortvarigt, da angrebet på Vinterpaladset var kort og resulterede i færre end tyve ofre. Den midlertidige regering var faldet, og bolsjevikkerne dannede en ny regering med Lenin og Trotsky i spidsen.

Mens oprøret i oktober markerede afslutningen på Revolutionen i 1917, var Lenins og bolsjevikernes overgang til fuld magt hverken glat eller kortvarig. Mellem 1918 og 1922 blev der udkæmpet en ødelæggende borgerkrig mellem "den hvide hær", "den røde hær" og udenlandske magter. Lederskabet af Trotsky og Lenin var for stærkt, og til sidst trak udenlandske lande deres støtte til bolsjevikernes modstandere tilbage, og kommunismen blev etableret i Rusland.

Revolutionen og dens borgerkrig var ovre - men dens arv ville leve videre med opkomsten af Josef Stalin, Den Kolde Krig mellem Amerika og Sovjetunionen samt opløsningen af Sovjetunionen i slutningen af det 20. århundrede.

1920'ERNES KULTUR

KULTURELLE FIGURER I 1920'ERNE

RUSSISKE KULTURELLE SKIKKELSER:

PRINS FELIX YUSUPOV

23 marts 1887 – 27 september 1967

Prins Felix var involveret i mordet på Rasputin for at redde Zar Nikolaj II fra at blive påvirket af ham. Han og Dmitri Pavlovich Romanov, Nikolajs fætter, lokkede Rasputin til Felix' palads og dræbte ham. Nikolaj og Alexandra var rasende, men på grund af hans status kunne de ikke henrette eller fængsle Felix. De landsforviste ham i stedet. I musicalen samles Anya, Vlad og Dmitri på Yusupov-paladset, for at forberede sig til deres rejse.

VLADIMIR ILLYICH LENIN

22 APRIL 1870 – 21 JANUAR 1924

Født Vladimir Illyich Ulyanov, Vladimir Lenin ledede Bolsjevikrevolutionen i 1917 og var grundlæggeren af de sovjetiske republikker. Lenin blev interesseret i Karl Marx under sine studier ved St. Petersburg Universitet. På grund af sit arbejde for russisk frigørelse forlod han Rusland til fordel for Tyskland for at undgå pres fra de russiske myndigheder. Lenin havde ikke været i Rusland i 17 år, da februar revolutionen fandt sted, og Zar Nikolaj II abdicerede. Han vendte tilbage i oktober 1917 og organiserede faldet af den midlertidige regering. Sovjet Rusland blev dannet, og Lenin underskrev en fredsaftale med Tyskland. Hans idéer for Rusland fungerede ikke så godt som planlagt, og borgerkrigen brød ud. Efter sygdom, der førte til hans død i 1924, blev Petrograd (Skt. Petersburg) omdøbt til Leningrad. I 1991 blev byen igen kendt som Sankt Petersburg.

SERGEI DIAGHILEV & BALLETS RUSSES

13 marts 1872 – 19 august 1929

Sergei blev en af de vigtigste producenter og kuratorer af ballet. I 1909 bragte han en sæson af ballet og opera med de bedste dansere fra Mariinsky-teatret i St. Petersburg til Paris. Gennem Diaghilevs Ballets Russes samlede Sergei nogle af de største russiske kulturelle skikkelser, såsom Vaslav Nijinsky. I musicalen forlader Anya, Vlad og Dmitry Rusland med falske udrejsedokumenter, der identificerer dem som medlemmer af Ballets Russes.

FRANSKE KULTURELLE SKIKKELSER:

JOSEPHINE BAKER

Danser, skuespiller. Født i USA.

Freda Josephine McDonald blev født ind i fattigdom i St. Louis, Missouri, og begyndte at danse i vaudeville-shows i en alder af 15 år. Hun rejste til Paris med La Revue Nègre og blev en sensation. Hun optrådte i La Folie du Jour i sit berygtede kostume med seksten bananer trukket sammen til en nederdel. I 1936 vendte hun tilbage til USA, hvor hendes optrædener blev mødt med racisme. Hun

blev fransk statsborger i 1937, men vendte ofte tilbage til USA for at støtte borgerrettighedsbevægelsen.

PABLO PICASSO

Maler. Født: Spanien.

Pablo Picassos karriere strakte sig over syv årtier. Han betragtes som en af de vigtigste figurer i kunsthistorien. Pablo flyttede til Frankrig i 1900. Mellem 1901 og 1904 malede han nogle af sine mest berømte værker, såsom "Den gamle guitarist", i det, der blev kendt som hans blå periode. Fra 1909 malede Pablo hverdagsobjekter ved at analysere deres geometriske dele. Dette blev kendt som hans kubistiske periode. Pablos mesterværker inkluderer "Guernica" og "Les Demoiselles d'Avignon".

ISADORA DUNCAN

Danser. Født: USA.

Isadora Duncan er kendt som "Moderen til Moderne Dans". Hun er anerkendt for at afvise den begrænsede bevægelse i traditionel ballet til fordel for mere naturalistisk åndedræt og bevægelse. Hendes arbejde mødtes med lidt succes i USA, og hun flyttede til Europa i begyndelsen af tyverne, hvor hendes arbejde blev anerkendt. Hun var kendt for sin utraditionelle dansestil, såvel som sin græsk-inspirerede, frit flydende kjole (i modsætning til konventionelle dansekostumer), og hendes skandalefyldte og tragediefyldte personlige liv. Hun turnerede gennem hele Europa og grundlagde skoler i Tyskland, USA og Rusland.

MAURICE CHEVALIER

Sanger, skuespiller. Født: Frankrig.

Maurice Chevalier var en stjerne i franske revyer og Hollywood-film. Han blev nomineret til en Golden Globe for sin rolle i Gigi. Maurice modtog en særlig Oscar i 1958 for sine karrierepræstationer. Han fortsatte med at arbejde på film indtil sin død i en alder af 83 år.

CHARLES LINDBERGH

Pilot, opfinder. Født: USA.

Charles Lindbergh var den første amerikanske pilot, der foretog den solobesatte nonstop flyvning over Atlanterhavet i 1927. I 1932 blev hans søn, Charles Augustus Jr., kidnappet og senere fundet myrdet. Historien forårsagede en medie-sensation, og Lindbergh og hans kone flyttede til Europa for at få sig et privatliv. De tilbragte noget tid i Frankrig, hvor Lindbergh samarbejdede med den franske kirurg Alexis Carrell om udviklingen af et kunstigt hjerte.

ERNEST HEMINGWAY

Forfatter. Født: USA.

Født i Illinois begyndte Hemingway sin karriere som forfatter på en avisredaktion i en alder af 17 år. Han tjente i den italienske hær under Første Verdenskrig. Han sluttede sig til medamerikanske udstationerede i Paris i 1920'erne, en del af det, der blev kendt som "Den tabte generation". Hans mest berømte romaner inkluderer "Også solen går ned", "Farvel til våbnene", "For hvem klokkerne ringer", og mange noveller.

JEAN-BAPTISTE

Musiker. Født: Belgien

Jean-Baptiste "Django" Reinhardt blev født i Belgien af en musiker og en danser. Hans familie bosatte sig uden for Paris. Han lærte at spille guitar i en tidlig alder. Slem forbrændt i en campingvognsbrand i 1928 mistede Django brugen af to af sine fingre. Han udviklede en ny måde at spille guitar på. Hans musik blandet jazz med europæiske og roma-stilarter og skabte en romantisk lyd.

GERTRUDE STEIN

Forfatter. Født: USA.

Gertrude Stein voksede op i Californien og bosatte sig i Paris efter endt uddannelse. Hun fordybede sig i den avantgarde kunstscene. Gertrude og hendes partner, Alice B. Toklas, afholdt populære saloner med mange amerikanske eksilartister og forfattere som Ernest Hemingway, F. Scott Fitzgerald og Hart Crane. Som kunstsamler og velgører hjalp hun med at lancere karriererne for Henri Matisse og Pablo Picasso. Gertrudes erindringer fra hendes pariser år, "The Autobiography of Alice B. Toklas", blev en bestseller.

COCO CHANEL

Mode Designer. Født: Frankrig

Gabrielle Bonheur "Coco" Chanel voksede op i fuldstændig fattigdom på landet i Frankrig. Hun flyttede til Moulins for at arbejde som syerske. Hun forelskede sig i en velhavende englænder, Boy Capel, der tog hende med til Paris, hvor hun åbnede sin første hatteforretning. Under Første Verdenskrig introducerede Coco "luksussen ved enkelhed" ved at designe afslappede strik og enkle kjoler inspireret af elegance i landlig herremode. I 1920'erne gav Coco verden "le petit noir," den lille sorte kjole, og hun blev anerkendt som en af de største modeskabere på verdensplan.

ARBEJDSSPØRGSMÅLFør forestillingen:

1. Hvordan påvirkede den russiske revolution Anastasias liv og hendes families skæbne? Sammenlign med historiske begivenheder, der fandt sted i Danmark på samme tidspunkt.
2. Hvordan tror du, elementer af russisk kultur og historie kan spille en central rolle i musicalen? Forsøg at identificere mindst to eksempler på kulturelle elementer, der kan være relevante for forståelsen af handlingen.
3. Hvordan tror du, Anastasias rejse og udvikling vil blive skildret i musicalen? Overvej hvilke udfordringer eller forandringer hun måske står over for, og hvordan det kan påvirke hendes karakterudvikling.
4. Hvordan kan Anastasias forbindelse til Danmark gennem hendes bedstemor, Maria Feodorovna Romanova (prinsesse Dagmar) skabe en følelse af tilhørsforhold og forståelse for internationale relationer.
5. Hvordan tror du, musicalen vil behandle spørgsmål om identitet, tilhørsforhold og familie? Diskuter, hvordan disse temaer kan afspejles i karakterernes handlinger og interaktioner.

Efter forestillingen:

1. Hvordan ændrede forestillingen din opfattelse af Anastasias historie og hendes oplevelser under den russiske revolution?
2. Hvordan blev de kulturelle og historiske kontekster udforsket og fremstillet i musicalen, og hvilke ligheder eller forskelle så du i forhold til dansk historie og kultur?
3. Hvordan udviklede Anastasias karakter sig gennem forestillingen, og hvilke temaer og budskaber trak du ud af hendes rejse?
4. Diskuter hvordan Anastasias forbindelse til Danmark blev præsenteret i forestillingen. Hvordan påvirkede dette din opfattelse af hendes familiebaggrund og historie?
5. Hvordan følte du, at musicalen behandlede balancen mellem fakta og fiktion i fortællingen om Anastasia? Hvad lærte du om historisk nøjagtighed og kunstnerisk frihed gennem denne oplevelse?

FRA DANSK PRINSESSE TIL ENKEKEJSERINDE AF RUSLAND

Enkekejserinde Dagmar blev født som dansk prinsesse 26. november 1847 i København i forældrenes bolig i Det Gule Palæ i Amaliegade lige ved siden af Amalienborg. Hun var den anden datter og det fjerde barn af den daværende Prins Christian af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg (den senere Christian 9.), og hans hustru, prinsesse Louise af Hessen.

Dagmar og hendes 5 søskende voksede op i Det Gule Palæ, og de tilbragte somrene på Bernstorff Slot nord for København, som familien havde adgang til, efter at faderen var blevet tronarving. Børnene voksede op i, hvad der er blevet karakteriseret som et enkelt, men lykkeligt miljø, hvor familien var tæt knyttet til hinanden. I barndommen havde familien kun faderens officersløn at leve af, og familien førte et efter kongelig målestok relativt enkelt liv. Deres husstand havde kun seks ansatte, og Dagmar og hendes søskende kunne gå rundt i Københavns gader i deres barndom og lave sådanne ting som at gå på marked og besøge caféer. De deltog kun sjældent i officielle begivenheder og måtte så straks tage deres fine tøj af igen for ikke at risikere, at det blev snavset. Dagmars forældre lagde vægt på at give børnene en enkel borgerlig opdragelse, der lagde stor vægt på de kongeliges pligter. Senere blev alle børnene kendt for deres evner til at omgås mennesker, deres pligtfornemmelse og evne til at repræsentere.

Dagmar var tættest på sin ældste søster, Alexandra (senere dronning af England), og de opretholdt en stærk tilknytning til hinanden hele livet. De to prinsesser delte værelse og blev opdraget sammen. Søstrene fik omtrent den samme uddannelse, med elementer der blev anset for passende for piger fra overklassen: de blev undervist i husholdning af deres mor, og lærte at danse, spille musik, male og tegne og tale fransk, engelsk og tysk af privatlærere. Faderen insisterede dog også på, at de skulle lære gymnastik og idræt, hvilket var mere usædvanligt for piger.

I sommeren 1864 meddelte den russiske kejserinde Maria Aleksandrovna, at hendes søn ville besøge Danmark, og Storfyrst Nikolaj ankom i løbet af sommeren til Fredensborg Slot, hvor den danske kongefamilie opholdt sig. Nikolaj, eller Nixa som han blev kaldt i familien, havde aldrig mødt Dagmar, men havde i en årrække samlet på fotografier af hende, og begge familier ønskede ægteskabet.

Efter at være vendt tilbage til Rusland for at indhente sin fars tilladelse, friede Nikolaj til Dagmar den 28. september 1864 i Bernstorff Slotshave og fik et ja.

Storfyrst Nikolaj havde dog i nogen tid lidt af et svagt helbred, hvilket påvirkede ham allerede efter forlovelsen. Han fik det værre i 1865, hvor han var i Sydeuropa. Det blev fejlagtigt diagnositeret som reumatisme, men det viste sig at være meningitis. Hans helbred forværredes hurtigt, og han blev sendt til Nice i Sydfrankrig på grund af klimaet. Det viste sig hurtigt, at der ikke var noget håb om helbredelse, og kejseren sendte et telegram til Dagmar: "Nikolaj har modtaget den sidste olie. Bed for os og kom om muligt". Hans familie samt Prinsesse Dagmar tog til Nice for at være sammen med ham, og allerede den 24. april 1865 døde han.

Nikolaj blev efterfulgt som tronfølger af sin bror storfyrst Aleksandr. Både Dagmars og Aleksandrs forældre gik ud fra, at brylluppet mellem Dagmar og den russiske tronfølger stadig ville finde sted. Den eneste forskel var, at den pågældende tronarving havde skiftet navn. I et kærligt brev til Dagmar, fortalte Aleksandr 2., at han håbede, at hun stadig ville betragte sig selv som et medlem af deres familie.

Efter sørgeåret var omme og efter en omfattende korrespondance mellem de to familier om at genoptage forbindelsen, ankom Aleksandr til Danmark i juni 1866 sammen med sine to brødre Storfyrst Vladimir og Storfyrst Aleksej. Mens de så fotografier igennem af Nikolaj, spurgte Aleksandr Dagmar, om "hun kunne elske ham efter at have elsket Nixa, som de begge var hengivne til". Hun svarede, at hun ikke kunne elske andre end ham, fordi han havde været så tæt på sin bror. Den 17. juni 1866 friede han til hende under en skovtur til Hellebæk ved Øresund og fik et ja. Forlovelsen blev annonceret senere samme dag på Fredensborg Slot. Både Dagmar og Aleksandr skal ret hurtigt have vænnet sig til tanken om at gifte sig med hinanden, og de bliver snart beskrevet som oprigtigt entusiastiske.

"En kejserkrone gør der udi din brudekrans"

Kejserinde Dagmar kort fortalt

Der blev fældet tårer, da den unge prinsesse Dagmar i 1866 blev fulgt til havnen i København, for der at indlede sin brudefærd ombord på kongeskibet Sleswig. H. C. Andersen skrev i anledningen et afskedsdigt om kejserkronen i brudekransen og prinsessens trillende tårer der blev til perler. Prinsesse Dagmars liv i det fjerne russiske kejserrige tegnede til at blive et eventyr.

Smuk at se på, med ben i næsen og en særlig evne til at vinde folk ved hjælp af charme og takt, blev prinsessen en dygtig spiller ved det russiske hof. Hun forstod effektivt at lede sin hofstand og at imponere ved hoffets begivenheder. Dagmar – døbt ortodoks Maria Fjodorovna – blev usædvanligt populær i Romanov-imperiet og vedblev som kejserinde og siden som enkekejserinde at fylde sine berømte forgængeres sko. Med fine evner og sikkert talent førte hun kejserdømmet ind i en brillant periode af skønånd, stor litteratur, kammermusik, opera og kunstnerisk håndværk, der fik kejserrigets rammer til at lyse op i verden som landet med mælk og honning. Maria Fjodorovna elskede det petersborgske selskabsliv, og hun blev elsket til gengæld. Hun var kosmopolit og bragte verden udefra med sig ind i de forgyldte sale i Vinterpaladset. I løbet af kejserindens lange liv, vendte hun igen og igen tilbage til sit fødeland. Det hed sig, at hun i væremåde altid vedblev at være meget dansk, og at hun ganske særligt støttede og fremmede danske firmaer og personers engagementer i sit russiske kejserrige. Ægteskabet med storfyrst, senere kejser Aleksander d. Tredje viste sig at blive en særdeles lykkelig forening imellem to meget forskellige mennesker.

Kejserinden havde mange, kære minder fra Danmark, og forbandt disse minder med steder hun holdt af. En rejse til Danmark var et stort foretagende. Bagagen alene fyldte 20 togvogne, over 100 personer ledsagede kejserfamilien. Når den store kejseryacht anduvede København, var den altid ledsaget af et eller flere andre skibe. Synet af de store skibe "Polarstjernen" og "Standard" var et sikkert tegn på at kejserhusets medlemmer var i byen. Igennem de mere end 50 år den danske prinsesse tilbragte i kejserriget, må hun have rejst 1000-vis af kilometer og sømil, fra Petersborg til slottet i Gatschina, til Danmark, England, Krim-halvøen og Georgien, altid fuld af kraft og overskud til familie, politik, venner, hoffolk og manden på gaden.

Kong Christian den Niende, kaldet Europas svigerfar, og hans hustru, dronning Louise, havde i de glade fredensborgdage i 1880'erne og 1890'erne samlet børn, svigerbørn og børnebørn under uformelle forhold på Fredensborg Slot. Fredensborg omdannedes til en barakby, hvor gæster sov i småhuse spredt over parkens grønne arealer. Maria Fjodorovnas ældste søn, kejser Nikolaj Aleksandrovitj og hans hustru Alexandra besøgte Danmark enkelte gange. I begyndelsen af september 1901 var parret sammen med deres fire døtre Olga, Tatiana, Maria og Anastasia på gennemrejse til Tyskland og Frankrig, da de nød en uges ferieophold i Danmark. Kejserinde Alexandra opholdt sig gerne i sensommerens solskin på plænerne i Fredensborgs park sammen med de små storfyrstinder, og trillede den lille Anastasia rundt i barnevogn, klædt i fine kjoler skabt efter alle kunstens regler af den irske Nanny Margaret Eager. Nikolaj havde mange glade minder fra Danmark, og vedblev troligt at betale sin skattebillet med ejendomsskyld til Asminderød-Grønholt kommune for sin faders lille villa – kejservillaen – i Fredensborg indtil 1917.

I datidens medier gav det mindste rygte hvert år anledning til avisartikler om kejser Nikolais forestående besøg i Danmark. Men de skønne fredensborgdage var talte. I 1904 fødte kejserinde Alexandra en længe ventet tronarving, den sidste i rækken af hårde fødsler. Drengen kaldte de Aleksej. Det er kejserparrets store tragedie, at den længe ventede lykke over det elskede barn skulle bane vejen for hemmelighedskræmmeri og rygtedannelser. For der var en hemmelighed. Drengen led af alvorlig uhelbredelig sygdom og ingen måtte vide det! Kejserinde Maria Fjodorovnas storfyrstelige børnebørn tilbragte derfor deres liv i en beskyttet tilværelse, der gjorde deres sammenhold tættere. Som en enhed underskrev de 4 storfyrstinder sig ofte OTMA, en sammenskrivning af forbogstaverne i deres navne. Af de 4 søstre var Anastasia den livlige spilopmager der altid var klar til at lave ballade men hun var også den der havde overskud til at holde humøret oppe hos de andre. Hun var også slem, og var den der oftest fik skældt ud. Hun kunne skære ansigter til ære for fotografen og klatre i træer bedre end den værste gadgetøs. Og så var hun kendt for at have bolcher og chokolader i lommerne på sine fine hvide kjoler. Det lykkedes dog med tiden de 4 storfyrstinder at sprænge deres snævre og meget enkle rammer i børneværelserne i Alexanderpaladset og Vinterpaladset, med togture til Krim og krydstogter i Østersøen. Det blev endda til et besøg i England til Cowes regattaen i 1910. Først i 1913, i forbindelse med Romanov-familiens 300 års fejring, deltog storfyrstinderne i kejserhusets ceremonier i fuld offentlighed.

Samtidigt med at kejserfamilien isolerede sig, lagde de større afstand til enkekejsersinde. Hun vedblev at besøge sit hjemland.

Hvidøre ved Øresunds kyst vil for altid være forbundet med enkekejsersinde Maria Fjodorovna, der her tilbragte den sidste tid af sit lange liv. Købt som sommer-residens havde huset både lyse og lykkelige dage, når kejserinden tilbragte dele af sensommeren og efteråret i sit elskede Danmark. Her blev spist fede rødspætter og drukket spandevīs af the, oste-rester var en delikatesse og til køkkenet benyttede man kun de bedste leverandører. I kælderen sov personalet i krølhårsmadrasser, men selv enke-kejsersindens hundelufter havde eget værelse. Ofte benyttedes Hvidøre som familiens samlingssted, inden tilbagerejsen til Rusland, således at særligt familiemedlemmer der havde tilbragt deres sommer på rejse i Europa kunne følges med kejserinden hjem ombord på kejseryachten. Det var især den yngste søn Mikhail Aleksandrovitj og datteren storfyrstinde Xenia – der meget ofte tilbragte sommeren i Biarritz - og dennes store familie, hendes datter Irina og siden dennes ægtemand fyrst Felix Jusupov. I 1911 ankom fyrst Felix – den snart skulle blive den berygtede Rasputins morder - således til Hvidøre for her at bede enkekejsersinden om tilladelse til at ægte hendes barnebarn prinsesse Irina – storfyrstinde Anastasias kusine.

Når enkekejsersinden gæstede Danmark, medbragte hun sine trofaste støtter. En særlig status havde hofdamen Zinaida Mengden og kammerfruen Cecilia Grünwald. I efteråret 1919 var kejserinde Maria Fjodorovna tilbage i Danmark for altid. Med sig havde hun de trofaste, der havde fulgt hende og delt hendes skæbne i årene der var gået, bl.a. opholdet på Mariinskij slottet i Kyiv 1916-17, ophold og husarrest på Krim og den endelige afsejling med det britiske krigsskib Marlborough i påsken 1919.

Med til enkekejsersindens inderkreds hørte også baronesse Sofie "Isa" Buxhoeveden, datter af den kejserlige gesandt i København Konstantin Buxhoeveden. Hun havde siden 1904 været hofdame for kejserinde Alexandra og havde deltaget i kejserfamiliens private liv i en sådan grad at hun valgte at følge Nikolaj og Alexandra og deres 5 børn i husarrest i Sibirien (Tobolsk) i 1917.

Officielle opgaver havde enkekejsersinde Maria Fjodorovna ikke mange af i Danmark. Ved kejserindens 80-års fødselsdag d. 26. november 1926 – en begivenhed der fyldte meget i tidens avisspalter, og som det store eksilmiljø fejrede – modtog hun for sidste gang en deputation, klædt som kejserinde: Iført hvid silkekjole, draperet efter alle kunstens regler med røde gulvtæpper (som kåbe) af hofdamen Zinaida Mengden. I 1924 anerkendte den danske stat det nye Sovjet, og den tidligere men ikke særligt store officielle korrespondance, som enkekejsersinden modtog via det danske udenrigsministerium, stoppede. Den kejserlige legation, der i mange år havde haft hovedsæde i Dehns palæ måtte fraflytte lokalerne. Enkekejsersinde Dagmar døde på Hvidøre d. 13. oktober 1928.

Ved sin død i 1928 blev kejserinden stedt til hvile i en sarkofag i krypten under Christian IXs kapel i Roskilde Domkirke. Efter en mindehøjtidelighed i København i den russisk-ortodokse Alexander Nevsky Kirke, blev hun overført til Roskilde Domkirke.

Genbegravelse

Efter flere års overvejelser og forhandlinger enedes den danske og den russiske regering i 2005 om at genbegrave kejserinde Dagmar i Sankt Petersborg. Begivenheden indledtes med en ceremoni i Roskilde Domkirke den 23. september 2006. Kisten kørtes til Christiansborg i København i den samme rustvogn, som blev brugt ved dronning Ingrid's begravelse i 2000. Fra Christiansborg blev kisten på en hestetrukken rustvogn kørt gennem København via Amalienborg til Langeliniekaen, hvor den blev overført til orlogsskibet Esbern Snare under Det danske kongehus' deltagelse. Da kisten var om bord, gav Batteriet Sixtus på Nyholm salut på 3x21 skud, og Esbern Snare afsejlede mod Sankt Petersborg.

Af Caspar Andreas Jørgensen.

FORESTILLINGSANALYSE

Forforståelse og kendskab (før forestillingen):

- Hvad kommer du til at tænke på, når du hører titlen "Anastasia"?
- Hvilke temaer forventer du vil blive belyst i forestillingen, når du hører titlen og ser plakaten?
- Hvad forventer du dig af forestillingens visuelle udtryk? (Scenografi og lys)
- Hvilke karakterer forventer du optræder i forestillingen?

Det beskrivende og analyserende plan (under og efter forestillingen):

Sted og rum:

- Hvordan definerer teatret sig selv i forhold til denne forestilling?
- Hvad er betydningen af teatrets kunstneriske profil i forhold til dine forventninger til "Anastasia"?
- Beskriv teatterummet. Hvordan ser det ud, og hvordan påvirker det din oplevelse?
- Hvordan bruges scenografien til at skabe atmosfære og støtte handlingen?
- Hvordan fungerer lyset og lyden for at forstærke publikumsoplevelsen?
- Hvordan kommunikerer musikken og hvilken rolle spiller den?

Karakterer og spillestil:

- Hvilke forskellige karakterer møder vi i "Anastasia"?
- Hvordan ser de ud, og hvordan udtrykker de sig gennem kropssprog og stemmebrug?
- Hvad er skuespillernes baggrund, og hvordan påvirker det din opfattelse af deres præstationer?
- Hvordan bruges dans i forestillingen, og hvilken betydning har det for karakterernes udvikling?

Det teatraliske forløb:

- Hvordan udvikler handlingen sig? Er der markante ændringer i tempoet eller stemningen?
- Hvordan påvirker dette din oplevelse af forestillingen?

Det fortolkende plan (efter forestillingen):

Tematik:

- Hvad handler "Anastasia" om?
- Hvad er den overordnede konflikt i historien?

- Hvordan bidrager de forskellige elementer i forestillingen til dens temaer og budskaber?

Det perspektiverende plan (efter forestillingen):

- Hvordan relaterer temaerne i "Anastasia" til nutidige samfundsproblemer eller historiske begivenheder?
- Hvilke budskaber tror du, at teatret ønsker at formidle ved at opsætte "Anastasia"?
- Hvordan påvirker forestillingen din forståelse af historien eller de temaer, den behandler?

TEATERANMELDELSE

Brug dine refleksioner fra forestillingsanalysen til at skrive en anmeldelse af *Anastasia The Musical* som dramatisk værk og af Det Ny Teaters realisation af forestillingen.

En anmeldelse er din personlige mening og faglige vurdering, der skal hjælpe andre med at finde ud af, om de skal se *Anastasia The Musical*. Det er derfor vigtigt, at du begrundet din holdning med gode argumenter, uanset om du kunne lide forestillingen eller ej. Du formidler samtidig til mennesker, der ikke har set forestillingen, hvilket stiller krav til den måde, du formidler stoffet på. Start med at læse følgende råd:

- Lav en god overskrift der opsummerer det, du skriver i anmeldelsen, på en præcis og fængende måde. Allerede her skal man kunne se, om du kan lide forestillingen.
- De første linjer er afgørende for, om læseren læser videre. Hav gerne en let tone, som kan medvirke til at fastholde læserens interesse.
- Din anmeldelse skal bl.a. indeholde et kort resumé og eksempler fra handlingen. Det er vigtigt, at du har de mest relevante informationer med, men samtidig ikke afslører for meget.
- Hvad synes du? Din holdning skal fremstå klart i anmeldelsen. Det er selve vurderingen, der adskiller en anmeldelse fra et resumé, så derfor skal du være personlig i din anmeldelse.
- Lav en faktaboks med de oplysninger der ikke er plads til i selve anmeldelsen. Det kan være forestillingens spilleperiode, instruktørens navn, skuespillernes navne etc.

Arbejdsspørgsmål til anmeldelse af *Anastasia The Musical*

- Hvad handler *Anastasia The Musical* om?
- Hvilke greb var der taget og hvorfor?
- Hvad var godt ved forestillingen? Hvad var ikke så godt?

- Hvilke øjeblikke og medvirkende i forestillingen gjorde særligt indtryk på dig? Positivt eller negativt?
- Mindede forestillingen dig om noget i samfundet eller andet teater, du har set?
- Hvad var forestillingens budskab? Var budskabet klart?
- Vil du anbefale andre at se forestillingen? Hvorfor eller hvorfor ikke?